



Hulpverleningsdienst Groningen

0-meting

Brandveiligheid bij inrichtingen waar 'niet vrijwillig' verbleven wordt



De bevindingen



Regionale brandweer Groningen

Colofon

Uitgave : Regionale brandweer Groningen

Versie : 5 november 2007

Contactadres : Regionale brandweer Groningen
Postbus 584
9700 AN Groningen

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1	Onderzoek..... 4
1.1	Doelstelling..... 4
1.2	Afbakening..... 4
1.3	Onderzochte instellingen..... 4
1.4	Onderzoeksperspectief..... 4
1.5	Onderzoeksmethode..... 5
2	Conclusies en aanbevelingen..... 6
3	Resultaten per inspectieonderdeel..... 8
3.1	Politiebureaus..... 8
3.2	Zorgcentra..... 11
3.3	Psychiatrische instellingen..... 14
3.4	Immigratie- en Naturalisatie Dienst..... 16
Bronnen.....	17
Bijlagen	
I	Inventarisatie inrichtingen waar niet vrijwillig wordt verbleven
II	Wettelijke en regelgevende grondslag inspectieonderdelen

Inleiding

Naar aanleiding van de Schipholbrand in de nacht van 26 op 27 oktober 2005 heeft het kabinet de Rijksgebouwendienst opdracht gegeven de justitiële inrichtingen zo spoedig mogelijk brandpreventief te inspecteren. In de regio Groningen is dit in gezamenlijkheid met de gemeentelijke brandweren gebeurd. De Rijksgebouwendienst heeft na afronding van de inspecties rapporten opgesteld.

Daarnaast verscheen dit jaar de aangepaste 'Leidraad Brandveiligheid cellen en cellingebouwen' van het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid (NIFV). Deze leidraad, die aangepast is naar aanleiding van de Schipholbrand, geeft de samenhang weer tussen brandveiligheidsvoorzieningen enerzijds en de interne organisatie anderzijds.

De Regionale brandweer Groningen is van mening dat brandveiligheid en de interne organisatie niet alleen belangrijke thema's zijn bij justitiële inrichtingen, maar ook bij andere instellingen waar personen opgesloten worden of niet vrijwillig verblijven. Daarom heeft de Regionale brandweer het initiatief genomen om breder te kijken dan alleen de justitiële inrichtingen. Daarnaast heeft de Regiopolitie Groningen de Regionale brandweer verzocht de politiebureaus c.q. cellingebouwen te controleren. Ook zij wilde naar aanleiding van de Schipholbrand weten hoe het met de brandveiligheid in cellen en cellencomplexen gesteld is.

Het bestuur van de Regionale brandweer, in casu de burgemeesters van de Groningse gemeenten, heeft in zijn vergadering van 23 februari 2007 het belang van dit onderzoek onderstreept. Met dit rapport is invulling gegeven aan de wens om in de regio Groningen zicht te krijgen op de brandveiligheid bij instellingen waar personen zijn opgesloten of niet vrijwillig verblijven. Het betreft een nulmeting die in samenwerking met de lokale brandweerkorpsen is uitgevoerd.

Leeswijzer

Deze rapportage schetst een beeld van de uitgevoerde inspecties bij de inrichtingen in de regio Groningen. De onderzoeksdoelstelling en de onderzoeksmethode zijn beschreven in hoofdstuk 1. Hoofdstuk 2 bevat de conclusies en aanbevelingen. Hoofdstuk 3 geeft de bevindingen per instellingscategorie weer.

1 Onderzoek

1.1 Doelstelling

Voor het onderzoek is de volgende doelstelling geformuleerd:

Inzichtelijk maken hoe het is gesteld met de brandveiligheidsvoorzieningen en de interne organisatie bij inrichtingen waar personen 'niet vrijwillig' verblijven binnen de regio Groningen.

1.2 Afbakening

Het onderzoek is alleen gericht op de in gebruik zijnde gesloten cellen en kamers, waar al dan niet hulpbehoevende personen 'niet vrijwillig' verblijven. Alleen deze onderdelen vallen binnen de uitgevoerde inspectie. Kantoorgedeelten of open afdelingen, gelegen binnen dezelfde inrichting, vallen buiten het bestek van dit onderzoek.

Bij het onderzoek is gekeken naar de brandveiligheid van cellen en kamers. De brandveiligheid van afdelingen (bijvoorbeeld gangen) die normaal gesproken open zijn maar door het personeel wel afgesloten kunnen worden, is hierbij niet in beeld gebracht.

1.3 Onderzochte instellingen

Voor het onderzoek is onderscheid gemaakt in vier categorieën instellingen:

- politiebureaus, waar personen in cellen, ophoudkamers en dronkenmancellen opgesloten kunnen zitten;
- zorgcentra, waar personen omwille van hun eigen veiligheid niet zelfstandig het object kunnen verlaten (o.a. bewoners met dementie);
- psychiatrische instellingen, waar personen omwille van hun eigen veiligheid niet zelfstandig het object kunnen verlaten;
- het Aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, waar personen in ophoudkamers opgesloten kunnen zitten.

1.4 Onderzoeksperspectief

De veiligheid van de opgeslotene stond centraal bij het onderzoek. Hoewel absolute veiligheid nooit te garanderen is, is de Regionale brandweer Groningen van mening dat het wel de ambitie moet zijn om hier zoveel mogelijk naar te streven.

De verdeling van de verantwoordelijkheden bleek diffuus te zijn. Zo is de gemeente c.q. het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor de brandveiligheid (bouwtechnisch en installatietechnisch), maar het organisatorische aspect (bedrijfshulpverlening of BHV) is de verantwoordelijkheid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in casu de Arbeidsinspectie. Omdat de veiligheid van de opgeslotene afhankelijk is van de combinatie van deze factoren, is het van groot belang deze aspecten in gezamenlijkheid te beschouwen. Daarom zijn al deze aspecten in het onderzoek betrokken. Dit komt overeen met de aanbeveling in de Leidraad 'Brandveiligheid cellen en cellengebouwen'.

1.5 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is een quick scan van de inrichtingen die door de lokale brandweerkorpsen zijn aangeleverd. Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

- 1 inventarisatie;
- 2 toetsingskader;
- 3 afspraken maken;
- 4 dossieronderzoek;
- 5 onderzoek op locatie.

Ad 1 Inventarisatie

De lokale brandweerkorpsen hebben geïnventariseerd welke inrichtingen zich in hun gemeenten bevinden waar personen 'niet vrijwillig' verblijven. Hieruit zijn 31 inrichtingen naar voren gekomen, waarvan er uiteindelijk 21 bezocht zijn. De andere tien zijn momenteel niet in gebruik of ze worden verbouwd. In bijlage I is een overzicht opgenomen van alle geïnspecteerde instellingen.

Ad 2 Toetsingskader

Voorafgaand aan het uitvoeren van de inspecties is een controlelijst opgesteld met inspectieonderdelen. Voor het opstellen van deze lijst is de Leidraad 'Brandveiligheid cellen en celgebouwen' gehanteerd, samen met de wet- en regelgeving die van toepassing is. In bijlage II is deze wet- en regelgeving op een rij gezet. De Leidraad 'Brandveiligheid cellen en celgebouwen' is onderdeel van de serie 'Leidraden Brandveiligheid' van het Nederlands Instituut voor Fysieke Veiligheid (NIFV). De gebruikte leidraad is nog een concept, maar deze wordt naar verwachting dit jaar vastgesteld.

Ad 3 Afspraken maken

Samen met de lokale brandweer en de eigenaar/beheerder van de inrichtingen zijn afspraken gemaakt voor het bezoeken van de inrichtingen.

Ad 4 Dossieronderzoek

Voorafgaand aan elk bezoek zijn de dossiers (bouwplannen, bouwvergunning, gebruiksvergunning, handhavingdossier en ontruimingsplan) van de inrichting samen met de lokale brandweer onderzocht.

Ad 5 Onderzoek op locatie

In de zomermaanden van 2007 zijn de 21 inrichtingen samen met de lokale brandweer bezocht. Het onderzoek bestond uit een gesprek met een contactpersoon van de instelling en een visuele inspectie van het gebouw. De functie van de contactpersoon binnen de instelling bleek nogal verschillend en varieerde van directeur, hoofd technische dienst tot medewerker. De informatie die voor het onderzoek is gebruikt, is door de contactpersoon tijdens het bezoek aangeleverd. Dit is de informatie waarop de onderzoekers hun bevindingen hebben gebaseerd, in combinatie met de visuele inspectie.

2 Conclusies en aanbevelingen

Op grond van de onderzoeksresultaten heeft de Regionale brandweer Groningen de volgende conclusies en aanbevelingen geformuleerd:

- *Continu aandacht voor brandveiligheid nodig*

De onderzoeksresultaten laten zien dat in de regio Groningen momenteel één inrichting volledig voldoet aan de huidige wet- en regelgeving. Het onderzoek geeft ook aan dat bij veel objecten op één of meer aspecten verbeteringen nodig zijn. Uit het onderzoek blijkt dat voor het thema brandveiligheid continu aandacht nodig is. Het onderstreept hiermee het belang van periodieke controles.

- *Ook zonder vergunningplicht periodiek controleren*

Het merendeel van de bezochte inrichtingen valt niet onder de gebruiksvergunningplicht. De inrichtingen komen daardoor ook niet in alle gevallen voor in de periodieke handhavingcyclus. Gezien het verhoogde risico binnen deze inrichtingen wordt aanbevolen deze wel in de inspectieprogramma's op te nemen, zodat de brandveiligheid ook hier periodiek wordt gecontroleerd.

- *Rol brandweer bij bedrijfshulpverlening vergroten*

De brandveiligheid is een samenstel van bouwtechnische en installatietechnische aspecten aan de ene kant en de interne organisatie aan de andere kant. Het laatstgenoemde aspect valt niet onder de bevoegdheid van het gemeentebestuur, maar onder het toezicht van de Arbeidsinspectie. De brandweer, die namens het gemeentebestuur belast is met de uitvoering van de brandweezorg, heeft geen rol bij de aanwijzing en de kwaliteitsbewaking van de bedrijfshulpverlening. Hier staat tegenover dat zij bij de bestrijding van een calamiteit wel met de BHV'ers moet samenwerken. Uit het onderzoek blijkt dat de BHV-organisatie op dit moment, met name in de nachtsituatie, in de meeste gevallen te wensen overlaat. Dit pleit dan ook voor een grotere betrokkenheid van de brandweer bij de inrichting van BHV-organisaties. Deze betrokkenheid sluit nauw aan bij de vergelijkbare expertise die de brandweer heeft bij het aanwijzen van bedrijfsbrandweerkorpsen.

- *Bedrijfshulpverlening richten op alle aanwezigen*

Vanuit het oogpunt van de Arbo-wet is de BHV-organisatie primair bedoeld voor de veiligheid van de eigen werknemers en minder voor bezoekers en anderen. De omvang van de BHV-organisatie wordt onder meer bepaald door de risico's binnen de inrichting en de opkomsttijd van de gemeentelijke brandweer. De Regionale brandweer Groningen is van mening dat de BHV-organisatie met name bij instellingen waar niet zelfredzame personen verblijven, ingericht dient te zijn voor de veiligheid van *alle* aanwezige personen.

- *Afspraken maken over brandveiligheidseisen bestaande bouw*

Landelijk zijn er afspraken voor zowel nieuwe als bestaande gebouwen in de vorm van het Bouwbesluit. De brandveiligheidsvoorschriften voor bestaande bouw zijn daarbij het absolute minimum. Deze staan niet in verhouding tot de huidige nieuwbouweisen. Gemeenten hebben de beleidsvrijheid om een hoger brandveiligheidsniveau voor een bestaand gebouw vast te stellen, mits dit niet boven het nieuwbouwniveau uitstijgt. Daarbij kunnen zij gebruikmaken van de *Handreiking Brandveiligheidsbeleid Bestaande Bouw*. Dit kan echter alleen per specifiek geval, waarbij de gemeente het geëiste, hogere, brandveiligheidsniveau goed moet motiveren. Het is, gezien de complexiteit van de gebouwenvoorraad, niet mogelijk om landelijk, regionaal of zelfs gemeentelijk generieke, strengere, brandveiligheidsvoorschriften voor bestaande gebouwen op te stellen.

Het verdient aanbeveling in regionaal verband afspraken te maken over de wijze waarop we voor de instellingen waar 'niet vrijwillig' verbleven wordt, het brandveiligheidsniveau naar een hoger peil kunnen brengen, met als uitgangspunt de eerder genoemde handreiking.

- *Vervolgonderzoek in de regio Groningen*

Met deze nulmeting is in Groningen een eerste overzicht ontstaan van de brandveiligheid van ruimten waar mensen onvrijwillig verblijven. Om de situatie exact in beeld te krijgen, acht de Regionale brandweer Groningen het noodzakelijk vervolgonderzoek te doen bij instellingen die nu niet zijn onderzocht en bij afdelingen die normaliter niet afgesloten zijn, maar die door het personeel wel afgesloten kunnen worden.

3 Resultaten per soort instelling en per inspectieonderdeel

In dit hoofdstuk worden de resultaten gegeven van de gevoerde inspecties bij de verschillende categorieën instellingen. Dit zijn achtereenvolgens:

- politiebureaus (3.1);
- zorgcentra (3.2);
- psychiatrische instellingen (3.3);
- het Aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst (3.4).

De inrichtingen zijn aan de hand van de volgende inspectieonderdelen gecontroleerd:

1. wijze en juistheid van brandcompartimentering;
2. wijze van ontgrendeling van cellen/kamers in geval van brand;
3. ontvluchting vanaf de gesloten cellen/kamers;
4. noodverlichting;
5. kwaliteit van de brandmeldinstallatie;
6. doormelding;
7. aanwezigheid en kwaliteit ontruimingsplan;
8. kwaliteit van de BHV-organisatie;
9. bereikbaarheid voor de gemeentelijke brandweer.

Per categorie worden eerst de algemene bevindingen weergegeven, gevolgd door de resultaten per thema.

3.1 Politiebureaus

Binnen de regio Groningen zijn de volgende politiebureaus geïnventariseerd:

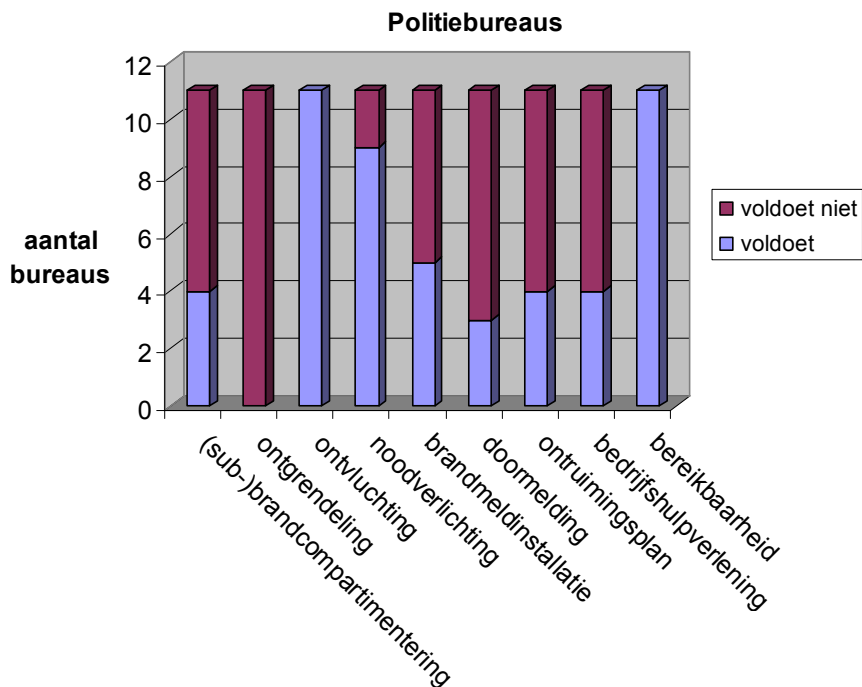
Gemeente	Inrichting	Status
Bedum	Politiebureau	niet meer in gebruik
Delfzijl	Regiopolitie Delfzijl	in gebruik
	Marechaussee	niet meer in gebruik
De Marne	Marechaussee te Zoutkamp	wordt verbouwd
Groningen	Basiseenheid Centrum/ Regiopolitie	in gebruik
	Basiseenheid Noord	in gebruik
	Basiseenheid West	in gebruik
	Basiseenheid Oost	in gebruik
	Basiseenheid Zuid/ Haren	wordt verbouwd
Hoogezand-Sappemeer	Politiebureau	in gebruik
Leek	Politiebureau	in gebruik
Stadskanaal	Politiebureau	in gebruik
Veendam	Politiebureau	in gebruik
Winschoten	Politiebureau	in gebruik
Zuidhorn	Politiebureau	in gebruik

3.1.0 Algemene bevindingen bij politiebureaus

- Kwaliteit van de brandmeldinstallatie voldoet niet aan de NEN 2535, aangezien deze niet autonoom is uitgevoerd.
- Personeel is niet bekend met de werking van de installatie of de opvolgprocedure bij een brandalarm.
- Opvolging van een brandmelding is niet vastgesteld binnen de Regionale Alarm Centrale.
- Binnen de basiseenheden is een grote diversiteit in de wijze van het opstellen van ontruimingsplannen.
- De benoemde BHV-ers in de ontruimingsplannen komen niet overeen met de personen die er werkzaam zijn.

- Het aantal BHV-ers in zowel de dag als nachtsituatie wordt niet meegenomen bij het inroosteren van personeelsleden.
- Het structureel opleiden en herhalen van BHV oefeningen is nergens opgenomen.
- Deuren van de cellen dienen door middel van één of meer sloten geopend te worden. Automatische ontgrendeling is nergens aanwezig. In geval van brand is ontgrendeling volledig afhankelijk van de interne organisatie.
- De ontvluchting voldoet bij elke inrichting. Het kunnen ontvluchten is echter afhankelijk van de ontgrendeling van de cellen en dit gebeurt handmatig. In geval van brand is ontvluchten volledig afhankelijk van de interne organisatie.
- In vrijwel alle gevallen zijn de cellen/ophoudkamers niet uitgevoerd als zijnde sub-brandcompartimenten. Hierbij zijn veelal de doorvoering van luchtbehandelinginstallaties en de toepassing van kijkvensters de knelpunten.
- Rookmelders in de cellen zijn ingebouwd in de afvoer van het ventilatiekanaal. Dit is conform de NEN 2535 niet toegestaan.

De resultaten weergegeven in een staafdiagram:



3.1.1 Wijze en juistheid van brandcompartimentering

Algemeen beeld voldoet niet.

- In het brandcompartiment zijn ten behoeve van ventilatie doorvoeringen gecreëerd. Hierbij zijn geen brandkleppen toegepast.
- De kijkvensters in de deuren voldoen niet aan de brandwerendheid, welke wordt gesteld aan een (sub-)brandcompartiment.
- Conform artikel 2.124 van het bouwbesluit dient een (sub-) brandcompartiment zelfsluitend te zijn uitgevoerd. Naar onze mening zou hier van afgeweken kunnen worden, omdat de deuren gesloten zijn wanneer er personen verblijven.

3.1.2 Wijze van ontgrendeling van gesloten cellen, dronkenmans- en ophoudkamers in geval van brand

Algemeen beeld voldoet niet.

- Geen van de cellen zijn voorzien van automatische ontgrendeling in geval van brand. Vrijwel alle cellen zijn voorzien van meerdere vergrendelingen. In sommige gevallen is daarbij ook een sleutel nodig.

3.1.3 Ontvluchting vanaf de gesloten cellen en kamers

Algemeen beeld voldoet.

- Bouwkundig gezien zijn er voldoende vluchtmogelijkheden.

3.1.4 Noodverlichting

Algemeen beeld voldoet.

3.1.5 Kwaliteit van de brandmeldinstallatie

Algemeen beeld voldoet niet.

- Rookmelders in de cellen zijn geprojecteerd in de afvoer van het ventilatiesysteem. Dit is conform de NEN 2535 niet toegestaan.
- De installaties zijn verouderd en niet gecertificeerd. Aan het functioneren wordt sterk getwijfeld.
- Structureel onderhoud van de installatie vindt niet bij alle inrichtingen plaats.
- Personeel is niet bekend met de werking van de installatie.

3.1.6 Doormelding

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- Doormelding naar de meldkamer brandweer komt binnen bij de politie. De opvolgprocedure tussen de meldkamer politie en meldkamer brandweer, beide onderdeel van de Gemeenschappelijke Meldkamer Groningen, is niet vastgelegd.
- De installatie is niet autonoom uitgevoerd. Dit is conform de NEN 2535 niet toegestaan.
- Personeel is niet bekend met de werking van de installatie.
- In één geval kan er in de avondsituatie geen contact worden gemaakt met het servicecentrum¹, aangezien deze onbemand is.

3.1.7 Aanwezigheid van kwaliteit van het ontruimingsplan

Algemeen beeld voldoet niet.

- Ontruimingsplannen zijn niet actueel of verouderd.
- Ontruimingsplannen zijn niet altijd aanwezig bij het servicecentrum.
- Lijst BHV-ers komt niet overeen met de werkelijkheid.

3.1.8 Kwaliteit van de BHV-organisatie

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- Aanwezigheid BHV-ers wordt niet meegenomen in de planning van het werkrooster.
- De lijst met de BHV-ers per basiseenheid is niet actueel.
- Hoofd-BHV-er is niet aangesteld.
- De geoefendheid is zeer divers.
- Oefeningen vinden niet plaats op locatie zelf, maar elders. Hierdoor worden interne fouten niet opgemerkt.

3.1.9 Bereikbaarheid voor de gemeentelijke brandweer

Algemeen beeld voldoet.

¹ dit is ondergebracht bij de receptie van het politiebureau; hier wordt de brandmeldinstallatie afgelezen

3.2 Zorgcentra

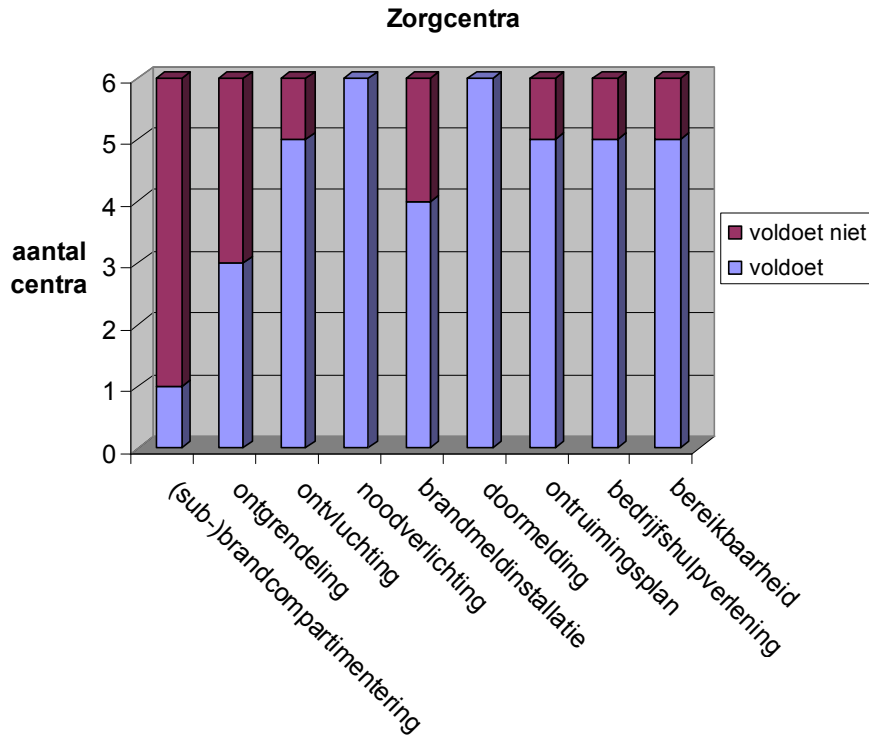
Binnen de regio Groningen zijn de volgende zorgcentra geïnventariseerd:

Gemeente	Instelling	Status
Bellingwedde	Afkickcentrum	geen gesloten afdeling
	Verzorgingstehuis	in gebruik
Groningen	't Blauwbörgje	geen gesloten afdeling
	Innersdijk	in gebruik
	De Wenackers	wordt verbouwd
Grootegast	Wilhelmina Rustoord	in gebruik
Leek	De Zijlen	in gebruik
Vlagtwedde	Professor Tuntlerhuis	in gebruik
Winschoten	Drieversdale (jeugdzorg)	geen gesloten afdeling
Winsum	De Twaalf Hoven	niet bezocht
Zuidhorn	Zonnehuis	in gebruik

3.2.0 Algemene bevindingen bij zorgcentra

- In bijna alle gevallen zijn de kamers niet uitgevoerd als zijnde (sub-) brandcompartimenten. Hierbij is veelal de doorvoering van luchtbehandelinginstallaties het knelpunt en het niet zelfsluitend zijn van de deuren.
- De deuren van de kamers worden niet automatisch ontgrendeld in geval van een brandmelding. De deuren die naar buiten leiden zijn over het algemeen wel voorzien van automatische ontgrendeling of kunnen van binnenuit te allen tijde geopend worden.
- In algemene zin kan gesteld worden dat de brandmeldinstallaties functioneren, maar deze zijn verouderd en voldoen niet meer aan de eisen zoals gesteld in de NEN 2535.
- Alle objecten hebben in de overdag situatie een vertraging van 1 tot 3 minuten op de automatische melders. Bij een incident kan dit het moment van ontruiming vertragen.
- Alle verzorgingstehuizen zijn voorzien van een noodstroomaggregaat. Uit de logboekgegevens is echter niet duidelijk of deze ook frequent getest worden.
- De BHV-organisatie voldoet als er gekeken wordt naar de aanwezigheid van een ontruimingsplan, geoefendheid en het aantal opgeleide BHV-ers. In de nachtsituatie is dit anders, dan is de BHV-organisatie veelal niet in staat om met voldoende BHV-ers een snelle en doeltreffende ontruiming uit te voeren. Dit is het geval bij de meerderheid van de inrichtingen, maar is niet direct te beoordelen en daarom niet meegenomen binnen de toetsingscriteria.
- De geoefendheid van de interne BHV-organisatie is zeer divers.

Op de volgende pagina zijn de resultaten weergegeven in een staafdiagram.



3.2.1 Wijze en juistheid van brandcompartimentering

Algemeen beeld voldoet niet.

- De deuren van de (sub-)brandcompartimenten zijn niet zelfsluitend.
- In het (sub-)brandcompartiment zijn ten behoeve van ventilatie doorvoeringen gecreëerd. Hierbij zijn geen brandkleppen toegepast.

3.2.2 Wijze van ontgrendeling van gesloten kamers in geval van brand

Algemeen beeld voldoet niet.

- Enkele kamers zijn voorzien van een slot. Alleen personeel dat in het bezit is van de sleutel, kan de kamers openen.

3.2.3 Ontvluchting vanaf de gesloten kamers

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- Met name in de verzorgingscentra worden de deuren die naar buiten toe leiden, automatisch ontgrendeld in geval van een brandmelding. Het hangt van de leeftijd van het object af of de buitendeuren (nooduitgangen) met een losse sleutel geopend moeten worden. Dit is niet toegestaan.
- Bij nooduitgangen die alleen bij een brandmelding geopend worden, dient te allen tijde een noodontgrendeling aanwezig te zijn nabij deze deur. Hierbij dient een glaasje te worden ingeslagen, waarna de deur wordt ontgrendeld. Zeker bij verzorgingscentra heeft dit in het verleden geleid tot veel loze meldingen, omdat deze handmelders eveneens een melding genereren, die zonder vertraging doormeldt naar de meldkamer. Mede om deze reden is er in overleg met de brandweer in enkele gevallen voor gekozen om het oude systeem (sleutel in een kastje naast de deur) te handhaven. De personen die op deze afdelingen verblijven, leggen veelal niet de link dat deze sleutel gebruikt kan worden om de deur te ontgrendelen.

3.2.4 Noodverlichting

Algemeen beeld voldoet.

- Alle verzorgingscentra zijn voorzien van een noodstroomvoorziening in de vorm van een noodstroomaggregaat. Het aggregaat neemt alle noodzakelijke functies van het object over bij stroomuitval. Hierop is ook de noodverlichting van de objecten aangesloten.

3.2.5 Kwaliteit van de brandmeldinstallatie

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- Verzorgingscentra hebben over het algemeen een vertraging in de doormelding die varieert tussen de 1,5 en 3 minuten in de overdag situatie. Na 18:00 wordt is deze vertraging niet meer aanwezig. De vertraging in de dagsituatie is opgenomen om de bedrijfshulpverlening de tijd te geven om de melding na te trekken. Dit is echter niet schriftelijk aangevraagd bij de meldkamer.
- De installaties functioneren, maar zijn verouderd en niet gecertificeerd.
- Structureel onderhoud van de installatie vindt niet bij alle inrichtingen plaats.

3.2.6 Doormelding

Algemeen beeld voldoet.

3.2.7 Aanwezigheid en kwaliteit van het ontruimingsplan

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- Ontruimingsplannen zijn verouderd.
- De lijst met de BHV-ers komt niet overeen met de werkelijkheid.

3.2.8 Kwaliteit van de BHV-organisatie

Algemeen beeld voldoet, maar niet in alle gevallen.

- De lijst met de BHV-ers is niet actueel.
- De geoefendheid is zeer divers.
- In de nachtsituatie zijn er te weinig BHV-ers voor een snelle evacuatie.

3.2.9 Bereikbaarheid voor de gemeentelijke brandweer

Algemeen beeld voldoet.

3.3 Psychiatrische instellingen

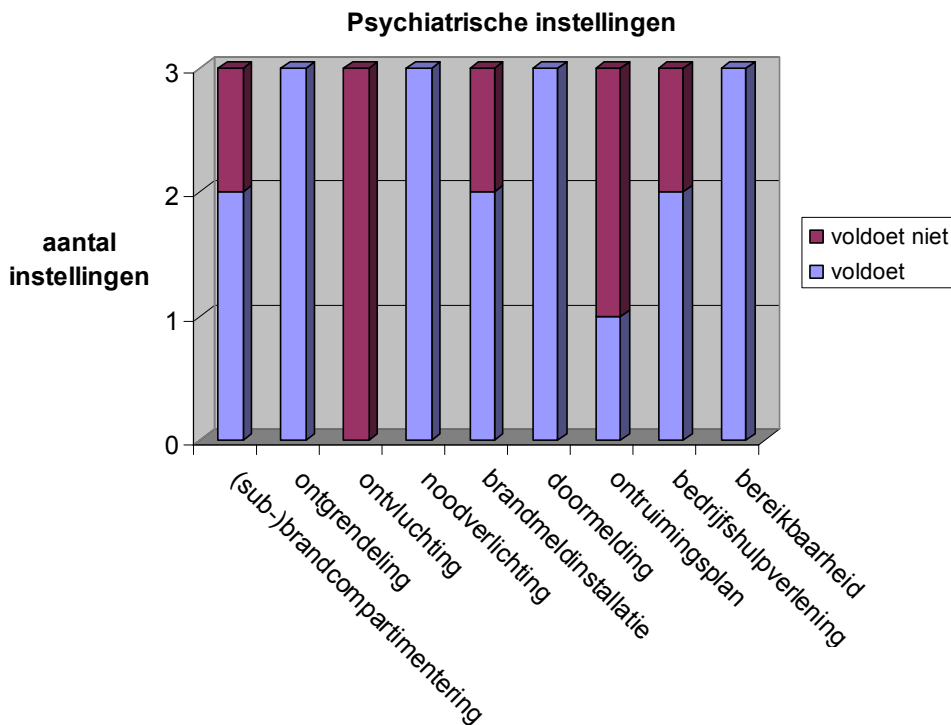
Binnen de regio Groningen zijn de volgende psychiatrische instellingen geïnventariseerd:

Gemeente	Inrichting	Status
Groningen	Kortdurende Klinische Psychiatrische instelling	in gebruik
	UMCG afdeling psychiatrie	in gebruik
Stadskanaal	GGZ	geen gesloten afdeling
Winschoten	GGZ	in gebruik

3.3.0 Algemene bevindingen bij psychiatrische instellingen

- Er kan pas gevlucht worden indien er twee rookmelders geactiveerd worden of wanneer het personeel de doorgang ontgrendelt. Afgevraagd kan worden of dit geen risico's met zich mee brengt, aangezien personen hierdoor langer in deze "onveilige" ruimte moeten verblijven.
- Elke isoleercel is voorzien van detectie. In één geval is de detectie geprojecteerd in de luchtbehandeling. Conform de NEN 2535 is dit echter niet toegestaan. Dit kon niet gecontroleerd worden bij de andere inrichtingen of dit ook hier het geval is.
- De BHV-organisatie voldoet als er gekeken wordt naar de aanwezigheid van een ontruimingsplan, geoefendheid en het aantal opgeleide BHV-ers. In de nachtsituatie is dit anders, dan is de BHV-organisatie veelal niet instaat om met voldoende BHV-ers een snelle en doeltreffende ontruiming uit te voeren. Dit is het geval bij merendeel van de inrichtingen, maar is niet direct te beoordelen en daarom niet meegenomen binnen de toetsingscriteria.

De resultaten weergegeven in een staafdiagram:



3.3.1 Wijze en juistheid van brandcompartimentering

Algemeen beeld voldoet naar alle waarschijnlijkheid.

- De wanden, deuren en de plafonds voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. Omdat de luchtbehandeling dusdanig is weggewerkt kon zonder destructief handelen niet bepaald worden of deze zijn voorzien van brandkleppen.

3.3.2 Wijze van ontgrendeling van isoleercellen in geval van brand

Algemeen beeld voldoet.

- In geval van een calamiteit worden de isoleercellen automatisch ontgrendeld.

3.3.3 Ontvluchting vanaf de isoleercellen

Algemeen beeld, voldoet niet.

- De deuren, die naar buiten toe leiden, worden pas ontgrendeld indien de twee rookmelders op de gang geactiveerd worden of kunnen alleen handmatig ontgrendeld worden door het personeel.
- Situering van de cellen was op de begane grond en eerste verdieping, waarbij te allen tijde twee kanten op gevlucht kan worden.

3.3.4 Noodverlichting

Algemeen beeld voldoet.

3.3.5 Kwaliteit van de brandmeldinstallatie

Algemeen beeld voldoet naar alle waarschijnlijkheid.

- De installaties functioneren, maar zijn verouderd of niet gecertificeerd.
- In één geval is de rookmelder geprojecteerd in de luchtbehandelinginstallatie. Dit kon niet bij elke inrichting gecontroleerd worden.

3.3.6 Doormelding

Algemeen beeld voldoet.

3.3.7 Aanwezigheid van kwaliteit van het ontruimingsplan

Algemeen beeld voldoet niet.

- Twee objecten zijn bezig om het ontruimingsplan te actualiseren.

3.3.8 Kwaliteit van de BHV-organisatie

Algemeen beeld voldoet.

3.3.9 Bereikbaarheid voor de gemeentelijke brandweer

Algemeen beeld voldoet.

3.4 Immigratie- en Naturalisatie Dienst

In de regio Groningen is het Aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatie Dienst geïnspecteerd:

Gemeente	Inrichting	Status
Vlagtwedde	Aanmeldcentrum	in gebruik

Binnen de regio Groningen betreft het bij deze categorie slechts één object. Naar aanleiding van de Schipholbrand is deze inrichting volledig doorgelicht en aangepast. Dit object voldoet dan ook aan de nieuwbouweisen, zoals gesteld in het Bouwbesluit en de gemeentelijke bouwverordening. Eveneens kan gesteld worden dat de BHV-organisatie goed is getraind en in voldoende mate aanwezig is. Dit geldt zowel voor de overdagsituatie als de nachtsituatie.

4 Bronnen

Voor deze nulmeting zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Bouwbesluit 2003 bestaande bouw;
- Bouwbesluit 2003 nieuwbouw;
- Brandbeveiligingsinstallaties NVBR, maart 2003;
- Gemeentelijke Bouwverordening;
- Leidraad Brandveiligheid cellen en celgebouwen, NIFV, versie 1.3 (29 maart 2007);
- MAVIM bewaking toezicht en verzorging passanten en arrestanten;
- NEN 2535 Brandveiligheid van gebouwen - Brandmeldinstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen;
- NEN 2654 Beheer, controle en onderhoud van brandbeveiligingsinstallaties - Deel 1: Brandmeldinstallaties;
- NEN 4000 Bedrijfshulpverlening;
- Onderzoeksrapport Schipholbrand, Onderzoeksraad voor Veiligheid, september 2006.

Bijlagen

Bijlage I Inventarisatie instellingen waar niet vrijwillig wordt verbleven

Bijlage II Wettelijke en regelgevende grondslag inspectieonderdelen

Bijlage I: Overzicht geïnspecteerde inrichtingen

Gemeente	Adres	Geen	Cellen/ kamers	Dronkemans- / ophoudkamer	Isoleer- cellen	Gesloten afdeling
Appingedam		X				
Bedum						
o Politiebureau	De vlijt 8	X				
Bellingwedde						
o Afkickcentrum	Spetseburgweg 4	X				
o Verzorgingstehuis	Eikenlaan 34		X			
Delfzijl						
o Regio politie Delfzijl	Johan van den Kornputplein 5		X	X		
o Marechaussee	Jachtlaan 1	X				
Eemsmond		X				
Groningen						
o 't Blauwborgje	Zonnelaan 8	X				
o Regio Politie (Centrum)	Rademarkt 12		X	X		
o Basiseenheid Noord	Korreweg 3			X		
o Basiseenheid Oost	Parkallee 20			X		
o Basiseenheid West	Diamantlaan 168			X		
o Basiseenheid Zuid	Vondellaan 8 (te Haren)			X		
o De Wenackers,	Verlengde Hereweg 191	X				
o KKP inrichting	Hereweg 78a				X	X
o UMCG, psychiatrie	Hanzeplein 1				X	X
o Innersdijk	Ypemaheerd 2a		X			X
Grootegast						
o Wilhelmina Rustoord	Drachtsterweg 55		X			X
Haren	(zie Groningen)	X				
Hoogezand- Sappemeer						
o Politiebureau	Beukenlaan 1			X		
Leek						
o Politiebureau	Baezenburglaan 31			X		
o De Zijlen	Oldebertweg 65					X
Loppersum		X				
De Marne						
o Marechaussee	Panserweg 9	X				
Marum		X				
Menterwolde		X				
Pekela		X				
Reiderland		X				
Scheemda		X				
Slochteren		X				
Stadskanaal						
o Politiebureau	Geert Teisplein 1			X		
o GGZ	Semmelweislaan 4	X				
Ten Boer		X				
Veendam						
o Politiebureau	Korteleege 100			X		
Vlagtwedde						
o IND	Ter Apelerven 5		X			
o Prof. Tuntlerhuis	Havenstraat 48		X			X
Winschoten						
o Politiebureau	Beersterweg 32			X		
o Drieversdale	Hoorntjesweg 59	X				
o GGZ	Mr. D.U. Stikkerlaan 1				X	
Winsum						
o De Twaalf Hooven	Meeden 1	-	-	-	-	-
Zuidhorn						
o Politiebureau	Hooiweg 1			X		
o Zonnehuis	Hoofdstraat 2a		X			

Bijlage II: Wet- en regelgeving per inspectieonderdeel

Brandcompartimentering

Artikel 2.123 Bouwbesluit bestaande bouw (weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag)
De volgens de NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van een sub- brandcompartiment naar een besloten ruimte in het brandcompartiment is niet lager dan 20 minuten.

Artikel 2.124 Bouwbesluit bestaande bouw (zelfsluitende deur)
In een inwendige scheidingsconstructie van een sub-brandcompartiment waarvoor een eis voor de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag geldt, bevinden zich geen ander beweegbaar constructie- onderdeel dan een zelfsluitende deur.

Brandbeveiligingsinstallaties NVBR, maart 2003.

Indien een luchtbehandelingkanaal een scheiding van een (sub)- brandcompartiment doorbreekt, moet op de plaats van deze doorbraak in het kanaal een brandklep worden aangebracht.

Ontvluchting

Artikel.2.145 Bouwbesluit bestaande bouw
Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat een rookcompartiment en een sub- brandcompartiment voldoende snel en veilig kan worden verlaten.

Ontgrendeling

Artikel 2.161 Bouwbesluit bestaande bouw
Een rookvrije vluchtroute leidt naar het aansluitende terrein en vandaar naar de openbare weg zonder dat de deuren worden gepasseerd die met een sleutel moeten worden geopend.

Brandmeldinstallatie en ontruimingsinstallatie

Artikel 2.6.2 Gemeentelijke bouwverordening (aanwezigheid van brandmeldinstallaties)
lid 1 Een te bouwen bouwwerk heeft zodanige voorzieningen voor de ontdekking en melding van brand, dat een brand zo snel mogelijk kan worden ontdekt en gemeld.

Artikel 2.6.3 Gemeentelijke bouwverordening (omvang van de bewaking door brandmeldinstallaties)
lid 1 De omvang van de de bewaking van brandmeldinstallaties als bedoeld in de NEN 2535, uitgave 1996, en NEN 2535/A1, uitgave 2002, is uitgevoerd als: volledige bewaking.
lid 2 Een op grond van artikel 2.6.2 lid 1 in een bouwwerk aanwezige brandmeldinstallatie meldt rechtstreeks door naar de alarmcentrale van de brandweer.

Artikel 2.6.4 Gemeentelijke bouwverordening (kwaliteit van de brandmeldinstallatie)

lid 1 Een op grond van artikel 2.6.2 in een bouwwerk aanwezige brandmeldinstallatie voldoet aan het gestelde in de NEN 2535, uitgave 1996, en NEN 2535/A1 uitgave 2002.

Doormelding

Artikel 2.6.4 Gemeentelijke bouwverordening (kwaliteit van de brandmeldinstallatie)

lid 3 Een op grond van artikel 2.6.2., lid 2 in een bouwwerk aanwezige brandmeldinstallatie welke op grond van artikel 2.6.3 lid 2 rechtstreeks doormeldt naar de alarmcentrale van de brandweer, is voorzien van een geldig certificaat als bedoeld in de Regeling Brandmeldinstallaties 2002 van het CCV in Den Haag, dan wel een certificaat waarvan een door burgemeester en wethouders erkende, ter zake deskundige, onafhankelijk onderzoeksinstelling in een schriftelijke verklaring heeft aangetoond dat dit certificaat ten minst gelijkwaardig is aan een certificaat als bedoeld in de vorengenoemde Regeling Brandmeldinstallaties 2002.

Noodverlichting/ Vluchtroute aanduiding

Artikel 2.66 Bouwbesluit bestaande bouw

lid 3 Een verlichtingsinstallatie van een besloten ruimte waardoor een rookvrije vluchtroute voert, is aangesloten op een voorziening voor noodstroom.

Artikel 2.6.8 Gemeentelijke bouwverordening

lid 1 Een te bouwen bouwwerk heeft een zodanige aanduiding van vluchtroutes dat gebruikers op veilige wijze uit het bouwwerk kunnen vluchten.

Artikel 2.6.10 Gemeentelijke bouwverordening

lid 1 In een bouwwerk aanwezige vluchtrouteaanduiding voldoet aan het gestelde in de NEN 6088, uitgave 2002.

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan van gebouwen moet worden opgesteld in het kader van de (Model)bouwverordening art. 6.1.1, en in het kader van de Arbowet, art. 15, en Arbobesluit, art. 2.17. Volgens de (Model)bouwverordening art. 6.1.1 of plaatselijk vastgesteld is een gebruiksvergunning van Burgemeester en Wethouders verplicht voor bouwwerken waarin:

- a. Meer dan vijftig personen tegelijk aanwezig zullen zijn, anders dan in een een- of meergezinshuis;*
- b. Aan meer dan tien personen bedrijfsmatig of in het kader van verzorging nachtverblijf zal worden verschaft;*
- c. Aan meer dan tien kinderen jonger dan twaalf jaar, of aan meer dan tien lichamelijk en/of geestelijk gehandicapten dagverblijf zal worden verschaft.*

Ook de Arbowet stelt eisen aan de ontruiming van een gebouw. De ontruiming behoort tot van de taken van de bedrijfshulpverlening. Daarvoor is een apart normontwerp verschenen: NEN 4000.

BHV organisatie

- Artikel 15* Arbeidsomstandighedenwet 1998
- lid 1* De werkgever laat zich ten aanzien van verplichtingen op grond van artikel 3, eerste lid, onder e, van deze wet bijstaan door een of meer werknemers die door hem zijn aangewezen als bedrijfshulpverlener.
- lid 2* Het verlenen van de bijstand houdt in elk geval in:
- a. Het verlenen van eerste hulp bij ongevallen;
 - b. Het beperken en bestrijden van brand en het voorkomen en beperken van ongevallen;
 - c. Het in een noodsituatie alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting;
 - d. Het alarmeren van en samenwerken met hulporganisaties in verband met de in de onderdelen a tot en met c bedoelde bijstand.
- Artikel 2.19* Arbeidsomstandighedenwet 1998
- lid 1* Het aantal bedrijfshulpverleners is zodanig dat onder alle omstandigheden de vervulling van de taken op het gebied van de bedrijfshulpverlening gewaarborgd is.
- lid 2* Onverminderd het eerste lid is in een bedrijf of inrichting waar ten hoogste 250 werknemers werkzaam plegen te zijn, ten minste één bedrijfshulpverlener per 50 personen of minder aanwezige werknemers aanwezig. Indien in een bedrijf of inrichting slechts één werknemer aanwezig is, beschikt deze over doeltreffende middelen om zich bij een ongeval of brand snel in veiligheid te kunnen stellen.
- lid 3* Onverminderd het eerste lid zijn in een bedrijf of inrichtingen waar meer dan 250 werknemers werkzaam zijn, in afwijking van het tweede lid, ten minste vijf bedrijfshulpverleners aanwezig. Het tweede lid laatste volzin in van toepassing.

Bereikbaarheid / Regionaal repressief dekkingsplan

De bereikbaarheid is opgenomen in het regionaal repressief dekkingsplan. Dit plan is vastgesteld in 2005 door de 25 gemeenten.

- Artikel 3* Wet rampen en zware ongevallen
- lid 1* Het college van burgemeester en wethouders stelt ten minste één maal per vier jaren een rampenplan vast, waarin risico's worden geïnventariseerd, de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding worden beschreven en het beleid ten aanzien van het vaststellen van rampbestrijdingsplannen wordt vastgelegd.
- lid 3* De risico-inventarisatie in het rampenplan bevat:
- a) een overzicht van de soorten rampen en zware ongevallen die de gemeente bedreigen en de mogelijke gevolgen daarvan
 - b) een overzicht van de risicovolle situaties binnen de gemeente waarbij zich een ramp of zwaar ongeval kan voordoen en de mogelijke gevolgen daarvan.

Artikel 5 *Wet rampen en zware ongevallen*

lid 1 *Het bestuur van de regionale brandweer stelt ingevolge artikel 4, eerste lid, onderdeel 2, onder a, van de Brandweerwet 1985, ten minste één maal per vier jaren een beheersplan vast, waarin het beleid ten aanzien van de multidisciplinaire voorbereiding van de rampenbestrijding en ten aanzien van de waarborging van de benodigde capaciteit en kwaliteit van de organisatie van de rampenbestrijding is vastgelegd.*

lid 2 *Het beheersplan bevat in ieder geval:*

- a) het niveau van het hulpaanbod dat wordt nagestreefd op grond van de analyse van de risico-inventarisatie, bedoeld in artikel 3, derde lid;*
- b) de op het niveau van het hulpaanbod, bedoeld in onderdeel a, afgestemde operationele prestaties van de brandweer, de politie en de geneeskundige hulpverleningsdiensten en ziekenhuizen, voor zover het de geneeskundige hulpverlening bij rampen en zware ongevallen als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, betreft, de daarbij behorende capaciteit en deskundigheid en de maatregelen gericht op de realisering of de instandhouding daarvan;*
- c) de inzet van de organisaties, bedoeld in onderdeel b, in het kader van het voorkomen en beperken van risico's, de daarbij behorende capaciteit en deskundigheid en de maatregelen gericht op de realisering of de instandhouding daarvan;*
- d) de op het niveau van het hulpaanbod, bedoeld in onderdeel a, afgestemde prestaties van andere bij de rampenbestrijding betrokken gemeentelijke diensten en de maatregelen gericht op de realisering of de instandhouding daarvan;*
- e) het op het niveau van het hulpaanbod, bedoeld in onderdeel a, afgestemde opleiding- en oefenprogramma en de maatregelen gericht op de realisering of de instandhouding daarvan.*